

Kaikkia, mitä ei kukaan voisi arvata, syöpi se raaka, mieletön ja ylpiä Sensuuri suuhuunsa. Tällä viikolla menee kuitenkin yksi Numero, kolmen lehen kokonen, ulos meidän kylille. Ei siinä, sen pahemmin, löy'y paljon mitään. »Suomen Tilastosta» olen kuitenkin joitakuita sanoja puhunut. Toivosin, ett'et vääräksi katsosisi, mitä siitä on sanottu kielen puolesta

Niin on taas aika kulumaisillaan, että en jouda enemmän kirjoittamaan. Toivon myös, että Melander on, lupauksensa myöten Sinulle haastanut, mitä näissä meidän ulkomaan sanomissa uusia kuuluu.

Tämä tässä seuraava käsikirja olis pitänyt Sinun mukaasi täältä lähteä, mutta on sokeutunut minun, papereini sekaan ja niin unhoksiin jäänyt. Lähetä se nyt Veli Kulta menojojansa menemään, etten minä siitä asiasta saisi akkaväkiä kimppuuni.

Muorini Sinua ystävällisesti tervehtii niinkuin minäkin. Poikasi on täällä tervet ja asioissaan raitis niinkuin ennenki.

Sano minun puolestani Isällesi ja Äitillesi nöyrät terveykset, niinkuin lapsen puolesta Sinun ystävytydesi kautta.

Elä tule tänne Eksaminan aikoina; mutta tule Veli Kulta keski kesänä muutamaksi viikoksi. Silloin on täällä rauhallinen elämä; ja Oppmannin puolella on kaksi uutta huonetta Sinun pitääksesi. Niin elä siihen asti terveenä!

Ystäväs
Snellman

Kuopio Maj 9. 1848.

123 E. LÖNNROT – J. V. SNELLMAN 25.V 1848

HUB, JVS handskriftssamling

Rakas Weikkoseni!

Empä olisi uskonutkaan Sinua semmoiseksi mestariksi suomenkielisesäkin kirjoituksessa, kuin viimeisestä kirjoittamastasi näin Sinun olevan. Eläpä enää huoli toiste sanoa, ettet saattaisi suomeksikin kirjoittaa mitä tahansa; kaikki epäilemisesi siinä asiassa on aivan tyhjää pelkoa. Joita kuita sanoja kyllä taitaisi ensimmältä puuttua, mutta saisipa han niitä Kuopiostakin toisilta kyselemällä, ja jonkun ajan tottumisen perästä et enää tarvitsisikaan kysyä. Jos sentähden tahtoisit kuulla minun neuvoani, niin rupeaisit tästälähin suomeksi kirjoittamaan ja antaisit Ruotsalaisten pitää huolta omasta kielestänsä, varsinkin kuin meidän maassa sillä kielellä ei suvata tärkeimmistä asioista kirjoittamaan, kuin unen tuottavista loruista, juuri kuin unta maaassamme ei jo olisi ennestään, kyllicki, jos vaikka ulkomailleki viedä. On kyllä samoin suvatsemisen kanssa suomenkielisesä kirjoituksessa, mutta jos muistamme, että jälkimäisen kielen kirjoittajilla vielä moneksi kymmeneksi vuodeksi on kyllin työtä suvattavissa aineissa, jotka hyödyttävät kirjallisuudemme kasvantoa ja kansan valistusta enemmän kuin ruotsalainen kirjoitustyö, niin emme taida kauvan eperöiä, ettemme näe nykyisinä aikoina enemmän voitettavan suomen kuin ruotsinkielisesä kirjoituksella, ja jälkimäisen saavan olla ei muuna kuin hätävarana niillä, jotka eivät osaa suomen kieltä. Mitäs arvelisit siitä, jos rupeaisimme yli ympäri koko suomenmaan kaikki suomen kirjailiat ja muutkin kirjallisuuden ystävät liittokuntaan sillä tarkoituksella, että tulevana vuonna annettaisiin joka kuukausi präntistä ulos yksi kirja

suomennettuna ulkomaalaisten parahasta kauniista kirjallisuudesta. Joiden kuiden jäsenten, jotka liittokunta saisi valita, pitäisi edeltäpäin määräämään, mitkä vieraskieliset kirjat tulisivat vuoden kululla suomennettavaksi ja itsekunki liittolaisen pitäisi taikka itse suomentamaan, taikka toisen kautta suomennuttamaan, mitä hänen osaksensa tulisi, kuin myöskin pränttikuluista osansa maksamaan, jota vasten myös saisi osansa ylijääneistä eksemplareista kotipaikallansa levitettäväksi. En epäilekään monta osamiestä semmoiseen liittouteen saata-

10 kirjallisuus pikemmin ja paremmin kuin millään muulla tavalla saataisiin voimaan. Taitaisipa sopia vielä, että jätettäisiin valta yhdelle jäsenelle ruveta jos usiammallakin osalla liittouteen, jonka kulle osaluvun voisi jo edeltäpäinki joten kuten määrätä. Omat entiset kirjoituksesi ja puheesi, kuin myöskin mitä viimeisessä kirjallisuuslehdessä luin, ovat tuottaneet minun tätä ajattelemaan ja toivoisin sentähden, että kuin vielä itse mietit asiata, rupeat päämieheksi ja laitat semmoisen liittouden voimaansa.

Eksaminaksi en kyllä kerkiä Kuopioon tulemaan, enkä tiedä jos kerkiän jälestäpäinkään kesällä, koska täytyy olla joka hetki töissäni

20 kiinni en sittenkään kaikkea mitä toivon valmiiksi saava.

Paljo terveisiä rouvallesi ja muille!

veljeltäsi
Elias Lönnrot

Kajaanista 25 Maj.

124 ÖDMJUKASTE DIKTAMEN TILL PROTOKOL-
LET VID VISITATIONEN UTI HÖGRE ELEMEN-
TARSKOLAN I KUOPIO D. 17. JUNI 1848

30 RA, Senatens ekonomiedepartements arkiv

Omfattande detta tillfälle, tager jag mig friheten till Höga Förmäns upplysta bepröfvande ödmjukast framställa några anmärkningar rörande Elementarläroverkets brister, upptagande bland dessa endast sådana omständigheter, som enligt min erfarenhet göra Skolundervisningens förkofran omöjlig.

Dessa anmärkningar angå först Lärarens ställning, sedan Lärokur-

40 sen och sist Läseordningen vid Högre Elementarskolorna.

I afseende å Lärarens ställning påkalla i min tanke följande trenne omständigheter Styrelsens Nådiga omsorg:

1:o Lärarens bristande bildning för sitt Kall;

2:o Den af nu gällande stadganden föranledda, högst skadliga vaxlingen i Lärarepersonalen;

3:o Den första undervisningens likaså häraf beroende oundvikliga halfhet och löslighet

Hvad den förstnämnda punkten eller Lärarens saknad af pedagogisk bildning angår, vore det lika öfverflödigt att här söka anföra några bevis för sakens verklighet som för nödvändigheten af ändring deri. Det är en sanning, allmänt erkänd, lätt insedd, att första vilkoret för en god undervisning är dugliga Lärare. Men det är äfvenså kändt, att i Finland hvarken vid Universitetet några pedagogiska studier idkas, eller någon annan läroanstalt finnes, der blifvande Lärare kunna inhemta teoretiska och praktiska insigter för sitt yrke. Läraren är

50